Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet
Ministry of Agriculture and Forestry

Asiantuntijalausunto

2.6.2025

MMM; Asiantuntijalausunto; Ympäristövaliokunta 3.6.2025 klo 10.00. Asia: O 29/2025 vp Luonnonlaidunten hoidon haasteet ja luonnon monimuotoisuus

Neuvotteleva virkamies Anna Schulman

Maa- ja metsätalousministeriö kiittää mahdollisuudesta asiantuntijalausuntoon luonnonlaitumien hoidon haasteisiin liittyen.

Maatalousluonnon monimuotoisuutta on edistetty Euroopan unionin yhteisellä maatalouspolitiikalla Suomen koko EU-jäsenyyden ajan. Tukijärjestelmät on rakennettu yhteisen maatalouspolitiikan kulloistenkin EU-säädösten mukaisiksi. EU-säädökset asettavat kehyksen, jonka reunaehtojen puitteissa jäsenvaltio voi tehdä valintoja YMP:n tukijärjestelmien sisällöstä ja toimeenpanosta. Jäsenvaltion tekemät valinnat vaikuttavat siihen, mitä EU-säädösten reunaehtokokonaisuuksia tulee valittuun interventioon ja sen toimeenpanoon sovellettavaksi. Siten eri jäsenvaltioiden CAP-suunnitelmien välisessä vertailussa on otettava huomioon, mitä perusvalintoja kukin jäsenvaltio on toimenpiteitä rakentaessaan tehnyt.

CAP-suunnitelman interventioissa jäsenvaltion on noudatettava kutakin interventiota koskevia EU-säädöksiä kaikkien toimenpiteiden toimeenpanossa ja raportoinnissa. Kansallisissa tuissa on jossain määrin enemmän liikkumavaraa valtiontukisääntöjen puitteissa. Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole hallinnoitavana maatalousluonnon monimuotoisuuteen kohdistuvia kansallisia tukia.

Eräät toimenpiteiden laatimiseen ja toimeenpanoon liittyvät ehdot ovat EU:n näkökulmasta muita tukiehtoja keskeisempiä perusperiaatteita, joissa havaitut virheet jäsenvaltion CAP-suunnitelmassa ja toimeenpanossa katsotaan vakaviksi järjestelmätason puutteiksi. Komissiossa niiden katsotaan aiheuttavan merkittävän riskin EU:n rahastojen varojen oikealle käytölle. Tällaisia ovat mm. tukialan tunnistavan järjestelmän (peltolohkorekisteri) laatua heikentävät tekijät, kuten tukikelvoton ala, tuensaajan tunnistaminen ja tukialan hallinta. Keskeisiä ovat myös, ettei julkisia varoja makseta kahdesti samasta asiasta ns. tuplamaksun estäminen sekä se, ettei lakisääteisistä vaatimuksista tai EU-säädösten määrittämien perustasoehtojen noudattamisesta ole sallittua maksaa kuin rajatusti tietyissä interventiotyypeissä. Järjestelmätason puutteiksi katsottavat asiat ja muut vakavat puutteet, joita havaitaan komission suorittamassa jäsenvaltion tukijärjestelmään kohdistetussa valvonnassa voivat johtaa merkittäviin rahoitusoikaisuihin, jossa jäsenvaltio joutuu maksamaan EU-varoja takaisin sekä mahdollisesti myös kohdistamaan takaisinperintöjä tuensaajiin.

Järjestelmätason rahoitusoikaisut voivat olla suuria heikentäen maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan resursseja toimeenpanna tukijärjestelmäkokonaisuutta. Havaittujen puutteiden korjaaminen on tehtävä välittömästi, mikä näkyisi tuensaajatasolla kesken sopimuskauden tehtävinä muutoksina. Maatalouden tukien tuensaajille on tuttua peltoihin kohdistuvan pinta-alavalvonnan tarkkuus, jolla peltolohkorekisterin laatua varmistetaan. Peltolohkorekisteriin tallennetaan myös luonnonlaituminen tukien maksualat. Vastaavasti myös näitä pinta-alaperusteisia tukimuotoja koskee peltolohkorekisterin laadun varmistaminen.

Valtioneuvoston hyväksymässä Suomen CAP-suunnitelmassa luonnonlaidunnusta tuetaan Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoidon interventiolla (Ympäristö 10), joka perustuu asetuksen EU 2115/2021 artiklaan 70. Kyseinen interventio on muodoltaan korvausperusteinen eli tuensaajalle korvataan toimenpiteen ehtojen toteuttamisesta aiheutuvia kustannuksia ja tulonmenetyksiä. Mahdollinen toimenpiteestä tuensaajalle aiheutuva hyöty alentaa korvaustasoa. Maksettava korvaus ei voi sisältää kannustinta. Suomen CAP-suunnitelmassa tässä interventiossa on kiinteät korvaustasot. Interventio on rakennettu siten, että toimenpiteestä suoritettavan maksun suuruus perustuu toimenpiteen ennalta määriteltyjen ehtojen soveltamisen aiheuttamien keskimääräisten kustannusten ja tulonmenetysten korvaamiseen laskennallisella hehtaarikohtaisella korvauksella, joka on kaikille sopimuksen tehneille tuensaajille sama. Kiinteämääräisen korvauksen ominaisuutena on keskiarvoistaminen ja sen myötä kaikille saman keskimääräisen korvauksen maksaminen sille alalle, jolla toimenpiteitä tehdään. Tämä korvaustason laatimistapa johtaa siihen, että sopimuksissa tapahtuu yli- tai alikompensointia suhteessa hoidosta aiheutuviin tosiasiallisiin kustannuksiin ja tulonmenetyksiin. Kiinteämääräinen korvaus on laskettu riippumattoman laskijan (Luonnonvarakeskus) toimesta kolmen vuoden keskimääräisellä kustannustasolla keskimääräiselle hoitokohteelle, jossa toteutetaan hoitoon soveltuvalla alalla niittoa ja/tai laidunnusta sekä puuston raivausta. Tällaiseen keskiarvoiseen, kiinteämääräiseen korvaukseen ei voida yhdistää laiduntamiseen, niittoon tai raivaukseen liittyviä lisäkorvauksia kohteille, joiden kustannukset ovat keskiarvoa suuremmat ilman, että kyseessä olisi samasta asiasta kahdesti maksaminen. Tässä valitussa korvauksen määräytymismallissa mm. saariston erityispiirteet eivät tule kaikilta osin huomioiduksi optimaalisella tavalla.

Vaihtoehtoinen toimeenpanomalli voisi perustua yksilöityyn kohdekohtaiseen tarkasteluun korvaustasoa määriteltäessä. Tällaista mallia sovellettiin monimuotoisuutta edistäviin sopimuksiin vielä 2000-luvun alussa. Korvaus perustui tuolloin kunkin hoitokohteen kokonaiskustannusten ja tulonmenetysten sekä hyötyjen laskentaan hoitosuunnitelman laatimisen yhteydessä ja saadun luvun muuttamiseen hehtaarikohtaiseksi korvaukseksi jakamalla kustannukset sopimusalaan sisällytettävillä hehtaareilla. Tässä mallissa kunkin kohteen yksilöidyt tarpeet voitiin ottaa huomioon ennalta määriteltyyn hehtaarikohtaiseen enimmäiskorvaukseen asti. Tästä toimeenpanomallista luovuttiin luonnonhoitoa sisältävän toimenpiteen kokonaispinta-alan kasvaessa, koska menetelmä oli toimeenpanolle, suunnittelijoille ja neuvojille työläs. Kunkin sopimuskäsittelijän vastuulle tuli tukihakemuksessa kohteelle esitettyjen kustannusten ja tulonmenetysten oikeellisuuden arvioiminen ja esitettyjen tietojen suhteuttaminen yleiseen todelliseen kustannustasoon. Tuensaajan saamaan korvaukseen vaikutti merkittävästi tuensaajien tai heidän käyttämiensä neuvojien

osaaminen kustannusten tunnistamisessa ja osoittamisessa. Menetelmä myös johti siihen, että pitkään hoidossa olleet, pelkkää laidunnusta vaativat kohteet saivat alempaa korvausta kuin heikkolaatuiset, paljon raivausta vaativat, usein vähemmän arvokkaat kohteet. Tuensaajien kiinnostus pitkään hoidossa olleiden, luonnoltaan arvokkaiden, pelkkää laidunnusta vaativien hoitokohteiden hoitamiseen heikkeni.

Kiinteä korvaustaso helpottaa suunnittelijoiden, neuvojien ja sopimuskäsittelijöiden työtä ja tuensaajalla on sopimusta hakiessaan jo tiedossa hehtaarikohtaisen korvauksen suuruus. Haasteeksi tulee tässä mallissa korvauskelpoisen alan tunnistaminen. Oikeus korvaukseen perustuu kiinteässä korvaustasossa siihen, että tuetulla alalla tapahtuu toimenpiteen mukaisia hoitotoimia. Tällöin maksettavaan alaan ei voida sisällyttää alaa, joka ei tarvitse hoitoa tai jolla ei tapahdu toimenpiteen mukaista laidunnus tai niittohoitoa ja raivaamista. Korvauksen määräytymistapa on toimenpiteen perusta. Sen muuttaminen kiinteämääräisestä tapauskohtaiseen kesken rahoituskauden ei käytännössä ole toteutettavissa.

Kiinteää keskimääräistä korvaustasoa laskettaessa olisi mahdollista määritellä, että korvaustasossa huomioidaan alaan sisältyvän jokin prosenttiosuus hoitamatonta alaa. Tämä alentaisi vastaavassa suhteessa hehtaarikohtaista korvausta kaikilla kohteilla eli myös niillä, jolla ei tukikelvotonta alaa ole sopimusalassa. Tukikelvottoman alan tietyn prosenttiosuuden hyväksyminen mukaan sopimukseen vaatisi todennäköisesti tällaisen tukikelvottoman, mutta silti maksettavan alan erillistä tunnistamista peltolohkorekisteriin, jotta voitaisiin varmistua, ettei tukikelvottoman alan enimmäisprosentti ylity. Tämä johtaisi aiempaa monimutkaisempaan pinta-alojen digitointiin. Tukikelvottoman alan tietty prosenttiosuus johtaisi herkästi siihen, että kaikkien tuensaajien kannattaisi ilmoittaa kyseisen suuruinen osuus tukikelvotonta alaa sopimukseen, eikä hallinnolla olisi tältä osin keinoa puuttua vaikuttavuuden kannalta kyseenalaisiin rajauksiin.

CAP-suunnitelmaan kirjattu Ympäristö 10 intervention tavoitepinta-ala tarkoittaa maatalousluonnon hoidon maksualaa. Maksuala on se ala, jolla tehdään sitä hoitoa, johon korvaus perustuu. Tämä interventio on osoitettu maatalousvaikutteisen luonnon hoitamiseen, sillä se kuuluu yhteisen maatalouspolitiikan rahoituskokonaisuuteen. Sellainen pinta-ala, joka ei täytä korvauksen saamisen ehtoja voi olla arvokasta luontoa. Tällaisella arvokkaalle alalle ei kuitenkaan voida maksaa tästä CAP-suunnitelman interventiosta korvausta. Artiklan 70 mukaisessa toimenpiteessä maksun suuruus ei voi perustua pelkkään kohteen luontoarvoon, eikä maksu voi olla kannustinluonteinen, vaan maksun tulee perustua tuetulla alalla tehtyjen hoitotoimenpiteiden aiheuttaminen kustannusten ja tulonmenetysten korvaamiseen. Jos ala ei tarvitse intervention mukaisia hoitotoimia tai niitä alalla tehdä, ei maksulle ole oikeutusta. Maastokatselmuksilla tarkistetaan, että toimenpiteeseen ilmoitettu ala on sellaista maatalousluontoa, jolla hoitoa voi tapahtua. Myöhemmissä otantaan perustuvissa valvonnoissa vielä tarkistetaan, että maksun perusteena oleva hoito on tapahtunut.

Aiemmilla Maaseutuohjelman rahoituskausilla kaikilla sopimuskohteilla ei ole hallinnon toimesta käyty maastossa toteamassa kohteen tukikelpoisuutta. Viime rahoituskaudella, joka jo perustui kiinteään korvaustasoon, saatiin enenevissä määrin valvonnoissa havaintoja, että sopimuksiin sisältyi tukikelvotonta alaa kuten tieuria, kivikkoja, kallioita, vedenalaista alaa, hoitamatonta ruovikkoa, tavallista talousmetsää tai pihamaita. Osa näistä aloista oli ollut selvästi tukikelvotonta sopimuskauden alusta asti, osassa

suunniteltu hoito oli laiminlyöty, eikä esim. ruovikko ollut lähtenyt kehittymään toivottuun suuntaan. Valvontahavainnot aiheuttivat takautuvia takaisinperintöjä maksettuun korvaukseen sopimuskauden alkuun saakka aiheuttaen hankalia tilanteita valvonnan kohteeksi joutuneille tiloille. Tästä syystä päädyttiin nykyiselle kaudelle tultaessa siihen, että kaikilla kohteilla käytäisiin ja tehtäviin maastokatselmus. Hallinnon resurssit eivät mahdollistaneet kaikkien sopimusalojen katselmointia ensimmäisenä vuonna, mikä olisi ollut toivottavaa. Sopimuksen teon myöhentäminen siihen, että kohteella on käyty, olisi siirtänyt kohteen hoidon aloittamista kaikilla kohteilla seuraavaan vuoteen tai kauemmaksi. Maastokatselmuksia suunniteltaessa maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala ei osannut odottaa, että aiemmalla kaudella saadut viitteet tukikelvottoman alan esiintymisestä sopimuksissa, osoittautuisivat niin vakavaksi ongelmaksi, mitä maastokatselmuksissa lopulta havaittiin. Tässä valossa voidaan todeta, että monen uuden sopimuksen koskiessa monia samoja alueita kuin aiempi sopimus, on aiemman kauden valvonta ollut riittämätöntä ja sopimuskäsittelyssä on ollut puutteita maastokäyntien rajallisen määrän takia. Nämä ovat vakavia puutteita. Jos tähän ei kuluvalla kaudella puututtaisi, pysyisi jäsenvaltion rahoitusoikaisun mahdollisuus on merkittävänä.

Syksyn 2024 CAP-suunnitelman seurantakomiteassa tuottajat pyysivät hallintoa selvittämään, onko korvaustason perusteena olleet kustannus- ja hintatiedot muuttuneet suunnitelman laatimisajankohtaan verrattuna. Korvaustasolaskelma päivitettiin riippumattoman laskijan toimesta käyttäen uusimpia saatavissa olevia kolmen vuoden kustannus- ja hintatietoja. Päivitetty laskelma osoittaa aiempaa korkeampaa enimmäiskorvaustasoa. Tämän perusteella Maa- ja metsätalousministeriö on esittämässä, että tulevassa CAP-suunnitelman muutoksessa Ympäristö 10 intervention kiinteämääräisiä hoitotoimenpiteiden korvaustasoja korotetaan.

Yhteisen maatalouspolitiikan maatalousluonnon monimuotoisuutta ja maisemaa edistävien toimenpiteiden toteutuneita pinta-aloja on käytetty referenssinä arvioitaessa hoidossa olevan perinnebiotooppialan määrää Suomessa. Hoidossa olevan alan määrää on tarkasteltu mm. Helmi-ohjelman tavoitteita asetettaessa sekä luontodirektiivin raportoinnissa. Kyseinen toimenpideala ei ole missään vaiheessa sisältänyt vain perinnebiotooppeja. Siihen on sisältynyt laidunnettuja alueita, jotka eivät täytä varsinaisia perinnebiotooppien luontotyyppien kriteereitä, mutta jotka ovat pellon ulkopuolisia laidunnettuja tai raivaamalla hoidettuja aloja. Aiemmalla kaudella toimenpiteeseen sisältyi myös vain raivaamalla hoidettavia pellonreunoja. Näiden tukemisesta kuitenkin luovuttiin CAP-suunnitelmassa, koska pelkän raivaushoidon merkitys on toimenpiteen vaikuttavuuden arvioinnissa osoitettu vähäiseksi. CAP-suunnitelman Ympäristö 10 intervention tavoitealaa suunnitellessa otetiin huomioon aiemman kauden vastaavan toimenpiteen toteuma, kun tavoitealaa asetettiin mukaillen Helmi-ohjelman hoitotavoitetta. Tavoitta asetettaessa ei vielä ollut tiedossa, että maastokatselmukset osoittaisivat suuren osan hoidossa olevasta alasta olevan toimenpiteeseen nähden tukikelvotonta alaa. Siten CAP-suunnitelman tavoite on asetettu virheellisellä olettamalla hoidossa jo olevan luonnonlaidun- ja perinnebiotooppialan määrästä. Maa- ja metsätalousministeriö tulee CAP-suunnitelman seuraavassa muutoksessa esittämään, että intervention tavoitealaa alennetaan maastokatselmusten havaintoja vastaavasti, jolloin arvio ottaa totuudenmukaisemmin huomioon hoidossa olleen alan lähtötilanteessa.

Julkisuudessa on tuotu esiin, että maastokatselmuksissa on kiinnitetty huomiota tuetun alan rehukasvien esiintymiseen. CAP-suunnitelma tai asetukset eivät suoraan vaadi tukikelpoiselta alalta tiettyä rehuntuottoa. Toimenpidealan tulee olla perinnebiotooppien luontotyyppiä tai muuta luonnonlaidunta ja alan tulee hyötyä laidunnuksesta tai niitosta ja tarvittaessa raivauksista. Laidunnettavien kasvien esiintyminen kertoo siitä, että kyseessä on ala, joka hyötyy laidunnuksesta tai niitosta ja kyseessä on ala, jota voidaan laiduntaa tai niittää. Kyse on maataloustoiminnasta. Useimpien perinnebiotooppien luontotyyppien ominaispiirteisiin kuuluu niittykasvien esiintyminen. Pelkkää eläinten käyskentelyä alalla ei lueta hoitotoimenpiteeksi, vaikka eroosion aiheuttaminen tietyillä luontotyypeillä voikin olla luonnonhoidon kannalta perusteltua. Rehukasvien määrään on kiinnitetty huomiota eläinten hyvinvoinnin takia. Hallinnolle on tullut tietoon tapauksia, jossa luonnonlaidunten eläimet eivät ole saaneet alalta riittävästi ravintoa. Riittävästä ravinnonsaannista huolehtiminen on eläinsuojelulainsäädännön vaatimus. Ravinnonsaantiin voidaan kuitenkin tapauskohtaisesti vaikuttaa myös suhteuttamalla laidunkausi karuilla kohteilla alueen rehuntuottoon.

Eläinten hyvinvoinnin takia sopimuksia tehtäessä vaatimuksena on myös, että tuensaaja osoittaa, että yhä heikentyvään suurpetouhkaan on varauduttu. Eläinten käyttö luonnonhoidon välineenä ei poista tarvetta eläinten hyvinvoinnista huolehtimiseen vastaavalla huolellisuudella, mitä tuotantorakennuksissa tapahtuvassa hoidossa vaaditaan. Suurpetojen aiheuttama vaikeus kohteiden luonnonhoidon jatkamiseen ja järjestämiseen on todellinen ja paheneva. CAP-suunnitelman interventio Ympäristö 10 mahdollistaa myös petoaidan korvaamisen yksivuotisena toimenpiteenä, mutta petoaita tai mikään muukaan suurpetojen torjuntakeino ei ole täysin varma suojautumiskeino. Eläintenpitäjien epäröinti eläinten viemiseen luonnonlaitumille kauaksi talouskeskuksesta, on petotilanne huomioon ottaen ymmärrettävää.

Maatalousluonnon luonnonhoitoon kohdistuvat tukijärjestelmät eivät voi varmistaa laiduneläinten saatavuutta. Kustannusten ja tulonmenetysten korvaamiseen perustuva tukimuoto, joka ei voi sisältää kannustinta, ylläpitää heikosti elinkeinoa. Laiduneläinten olemassaolo perustuu sen sijaan kannattavaan kotieläintuotantoon sekä kotieläintuotannon tukiin. Luonnonhoidon tuet mahdollistavat olemassa olevan eläimen saamisen tuotantotiloista luonnonlaitumelle, mutta vuoden ympäri tapahtuva eläintenpito ja uudistaminen vaatii kannattavan kotieläintuotannon koko tuotantoketjun. Suomessa laidunkausi on lyhyt ja muun ajan kustannukset muodostavat merkittävimmän kustannuksen laitumella olevan eläimen olemassaolon varmistamisessa. Luonnonlaidunnuksen mahdollistaminen vaatii, että eläimistä saataville tuotteille on ostajia, jälkeläisiä syntyy, teurastus ja luonnollisesti kuolleiden eläinten hävittämisen käytännöt ovat olemassa. Luonnonlaidunten hoito vaatii niin suurta eläinmäärää ja eläinkannan uudistumista, ettei sellainen voi käytännössä toteutua lemmikkieläimillä. Luonnonlaidunten hoito toteutuu vain osana toimivaa karjankasvatuksen tuotantoketjua. Tästä syystä luonnonlaidunten hoidolle ovat tärkeitä myös kotieläintuotannon tuet ja tuotantoprosessien varmistaminen. Erityisen tärkeitä luonnonlaidunnukselle ovat lampaat. Lammastalouden kannattavuus on viime aikoina ollut heikkoa. Tulevassa CAP-suunnitelman muutoksessa on tarkoitus korottaa uuhipalkkiota. Luonnonlaitumille soveltuu naudoista parhaiten nuorkarja sekä emolehmäkasvatus. Etenkin nuorkarjan osalta nautaeläinten saatavuus kietoutuu tiiviisi yhteen karjankasvatuksen kokonaisuuteen. Vaikka merkittävä osa kotieläintuotannon naudoista ei sovellu

luonnonlaidunten hoitoon, heijastuvat koko karjankasvatuksen kannattavuuden muutokset suoraan myös luonnonlaitumille saatavissa olevien eläinten määrään.

Maa- ja metsätalousministeriö on kiinnittänyt huomiota puoliväliriihen kirjaukseen, joka mahdollistaisi Metsähallitukselle suojelualueiden hoidon rahoittamisen ostopalveluna viljelijöiltä. Ehdotus mahdollistaisi Metsähallitukselle suojelualueiden erityisten hoitotarpeiden huomioimisen paremmin kuin laidunnushoidon toteutuessa CAP-suunnitelman tukijärjestelmän kautta. Suojelualueiden hoidon yhteensovittamisessa CAP-suunnitelman intervention kanssa on ollut haasteita. Sopimusalan on oltava tuensaajan hallinnassa, mikä vaatii suojelualueen vuokraamista tuensaajalle, jolloin vastuu suojelualueella tapahtuvasta toiminnasta on vuokralaisella. Metsähallituksella on kuitenkin tarve toteuttaa tuensaajalle vuokratulla suojelualueella myös erityisiä hoitotoimenpiteitä omalla rahoituksellaan sen lisäksi, mitä tuensaaja toteuttaa CAP-suunnitelman mukaisella hoitosopimuksella. Maanomistajan ja vuokralaisen toimiessa samanaikaisesti alueella tulee tukijärjestelmän kannalta haastavaksi varmistaa ja osoittaa tuplamaksun estäminen. Metsähallitus ei voi julkisin varoin samanaikaisesti rahoittaa sellaista, joka kuuluu alueen vuokranneen tuensaajan hoitosopimukseen. Maanomistajan tehdessä alueella samanaikaisia toimia tulee epäselväksi, onko alue tosiasiallisesti vuokralaisen hallinnassa sopimuskauden ajan. Puoliväliriihen ehdotus yhtenäistäisi sopimuskäytäntöjä metsien kansallisten ympäristötoimenpiteiden kanssa, sillä metsien ympäristösopimuksia ei makseta valtion maille.

Maa- ja metsätalousministeriö on yhdessä ympäristöministeriön kanssa perustanut valtakunnallisen perinnebiotooppien hoidon edistämisen koordinaatioryhmän, johon osallistuu asian parissa työskenteleviä tahoja. Ratkaisuja on viime aikoina pääasiassa haettu CAP-järjestelmän sisältä maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalta. CAP-suunnitelman toimeenpanossa hallinto on panostanut viestintään ja kouluttanut neuvojia ja sopimuskäsittelijöitä yhtenäisen käsittelyn parantamiseksi. Yhtenä osaratkaisuna voidaan pitää CAP-suunnitelman muutosta vuodelle 2025, joka sisältää ehdotuksen korvaustasojen korottamiseksi Ympäristö 10 interventiossa. CAP-suunnitelman muutosten osalta on myös selvitetty olisiko erillinen kuljetustuki saariston kohteille mahdollista maksaa kiinteän korvaustason toimenpiteen ohessa. Tämä ei kuitenkaan ole osoittautunut mahdolliseksi, sillä kiinteä korvaustaso sisältää kustannusten huomioimisen myös kuljetuksesta. Kiinteän korvaustason ominaisuus on, että osalle tuensaajista korvaus on yli- ja osalla alikompensoiva. Eläinten säännöllinen tarkkailu on lakisääteistä, jolloin maksaminen kaukaisten kohteiden eläinten valvonnasta, ei myöskään tule kyseeseen.

Tulosperusteinen toimintamalli, jossa tuki maksetaan vain tietyn tuloksen saavuttamisesta, ei ole vielä ollut sovellettavana luonnonhoitoa edistävissä CAP-suunnitelman sopimuksissa. Tulosperusteinen malli saattaisi soveltua maatalousluonnon hoidon rahoittamiseen. Tämä vaatisi, että moninaisten hoitokohteiden joukolle saadaan tunnistettua hoidon onnistumista kuvaavat mittarit, jotka kohtelevat tuensaajia oikeudenmukaisesti ja ovat riittävän helposti varmuudella todennettavissa vuosittain. Tulosperusteinen malli voisi parantaa hoidon laatua ja ohjata vaikuttavaan toimintaan. Tulosperusteinen tukijärjestelmä lisää tuensaajan riskiä, jos vaadittu tulos ei hoitotoimista huolimatta toteudu.

Vuoden 2027 jälkeisen Yhteisen maatalouspolitiikan seuraavan kauden suunnittelu on vasta alkutekijöissä, koska komissio ei ole vielä antanut asetusehdotusluonnoksia

asiasta, eikä myöskään EU:n rahoituskehysratkaisua. Seuraavan kauden valmistelussa on huolella käytävä läpi, minkä tyyppisiä toimenpiteitä jatkossa kannattaa rahoittaa yhteisen maatalouspolitiikan välineillä ja mitä kansallisilla järjestelmillä, joiden rakentamisessa ja toimeenpanossa on ainakin osittain enemmän vapausasteita. Kuten valtioneuvoston selvityksessä todetaan, Suomi tukee komission tavoitetta maatalous- ja ruokasektorista, joka osaltaan edistää EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista samalla kun huolehditaan terveestä maaperästä ja puhtaasta vedestä ja ilmasta sekä suojellaan ja ennallistetaan Euroopan biologista monimuotoisuutta.

Liitteet ppt-esitys

Jakelu Ympäristövaliokunta